

Szerkesztői szállítás:

Belső-feliratok 55. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények, czímrendek.

Az érdekes czímlék díjazottak. Közlemények nem adhatók vissza.

Előfizetési díjak:

Egész évre 12 frt.
Félévre 6 „
Negyedévre 3 „
Egy hónapra 1 „

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

„KELET“

előfizetési feltételei:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hónapra 1 frt.

Egyes szám ára 5-kr.

Az előfizetési pénzek — legczélszerűbben postai útvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

A „Kelet“ kiadóhivatala.

Még egyszer Erdély politikai felosztásáról.

II.

(D.) Tordamegye felső kerületének alispánja Horváth M. tisztelt barátom úgy látszik igen megijedett attól, hogy én egész Régen vidékét Marosszékhez akarom annectálni; úgy hiszem különben, hogy attól nem minden magyar ember ijedne meg, hogy magyar hatósághoz tartozzék; kétségbeesését fejezi ki a felett is, hogy ily tervezet folytán Régen környékének egész politikai élete megsemmisülne, mintha Marosszéknek nem volna politikai élete, de itt éppen Muszkaországát találja t. barátom; s mintha egy új beosztással mindjárt megszűnnék azon vidék valamely megye tényezője lenni, és így politikai jogait is gyakorolhatni; s mintha nagyobb nyomorúság lenne e vidékre nézve az, hogy Besztercze hozzá tartozzék, vagy ő Marosszékhez tartozzék, mint mostani helyzete, hogy Tordához tartozik, a mely utóbbi az előbbieknél sokkal távolabb fekszik Tordamegye felső kerületétől.

Még a trafikát sem látja arányosnak, Aranyos szék 18 ezer lelkeért nem adja ő Régen vidékének 100,000 lelkét.

De az Istenért, ki beszélt efféléket? Én azt mondtam, hogy Tordamegye felső részéből a M.-Vásárhelyhez gravitáló rész szakíttassék Marosszékhez, ez annál kevésbé praedjudicálhat, mert Tordamegyéhez szakad Aranyosszék, s így azon österület teljes kárpótlást kap, a többi része pedig, a mely M.-Vásárhelyhez nem gravitál, Beszterczevidékkel egyesítve alkosson egy új megyét, a melyhez később Naszódvidék is hozzá csatolható lesz. Hol van itt szó az ő százezer lelkéről?

Midőn én egy Besztercze- s Régenvidék egysítéséből előállandó megyéről beszéltem, már eo ipso beláthatta az érdemes cikkíró úr, hogy az ő 100 ezer lelkét, a mely különben a levegőben, de nem Régen vidékén van, éppen nem akartam Marosszékhez annectálni, sőt ez ellen éppen hatalmas óvat jelentenék részint földirati, részint genetikus, részint pedig a behozott virilis szavazatok folytán politikai szempontok miatt, mert ily annexio Marosszékét és székely jellegéből forgatná ki a mellett, hogy administratioját terhesitené. Ne rettenjen meg tehát. Én Bismarck nem vagyok!

Midőn Régen vidékéből s Beszterczéből egy megyét terveztem, eo ipso nem számíthattam Tordamegyéből Marosszékhez többet, mint azon jobbadán magyar falvakat, a melyek M.-Vásárhelytől részint fél, részint 1—2 órányira, s sokkal közelebb fekszenek, mint Régenhez vagy Beszterczéhez, s piacuk is inkább M.-Vásárhely. Én kimondám, hogy a részletekbe át nem mehetek, de a ki a dolgot átértette, midőn én magát a felosztást compact és alkalmas nagysága megyék alkotása céljából látom szükségesnek, az beláthatta, hogy midőn Besztercze Régen környékéből egy megyét projectálok, akkor nem akarom Horváth M. barátom százezer lelkét nolle velle M.-Vásárhelyhez átigézni.

En csak azt nem látom lehetőnek, hogy Beszterczevidék külön hagyásával a most egy Tordamegyéből két Tordamegye kiteljék, az ellen pedig óvakodnám, hogy Marosszékéből szakítsanak oda, mert Marosszék minden részének jobb focusa Vásárhely, mint Régen, és mert a székelyföldnek önmagához, már ha a historiai jogot hánytorgatjuk, valóban van törvényeinkben s nemzetközi kötelességeinkben biztosított historiai joga, s kiválólag, hogy azon

föld már a primae vis occupationál fogva a nemzet privát tulajdona; hogy pedig Kolozsmegyéből szakítsanak oda, azt megint — a mint fennebb elmondám — nem látom helyesnek. Nincs tehát anyag, a miből egy alkalmas Régenvidékét alkothassunk, Beszterczével, Naszódval együtt igen, de akkor a közgazgatási központ inkább Besztercze lehet; ámbár, ha amaz alakulandó megye többsége úgy kívánandja majd, lehet ép úgy Régen is; az nézeteimre nézve nem tesz különbséget. Az általam tervezett új megyében a többség mindenesetre Régenvidékénél lesz, a többségnek pedig jogában áll saját praetorialis helyét meghatározni.

Igaz, hogy ha Régenvidékének 100,000 lelke volna, a mint H. M. állítja, akkor lehetne azt külön megyének fenhagyni, ha egyéb okok nem akadályoznák.

De én azt a 65 négyszög mértföldön fekvő 100,000 lelket nem látom a statistikai adatokban. Egész Tordamegye alsó s felső kerületével együtt 83 négyszög mértföld és 133,771 lélekből áll. Felső kerülete ezelőtt 7 évvel az utóbbi összeírásakor, ha azóta a felső kerület csaknem egynegyed részszel szaporodhatott, úgy valóban gratulálok, s ily progressioval, ha menne Erdély, 28 év alatt négy millió lakója lenne, s 280 év alatt nagyobb lenne a mai egyesült nagy Németországnál.

Legelső historiai joga azonban, a mi ily joga Tordamegyének lehet, önmagához van, és így az első az, hogy Tordamegye megállapíttassék; ő magának követeli mindazon részeit, a melyek megyei fennállására szükségesek, és a mennyiben az alsó kerület Aranyosszékkel egyesítve sem ad ki egy alkalmas megyét, még legalább 20 ezer lelket a felső kerületnek Tordához vonható részéből vissza kell tartania, s akkor 56 ezernyi lélekszám marad Régen környékén, mely Beszterczevidékkel s esetileg Teke környékével egyesítve, egyelőre egy kis megyét alkothatna, azon későbbi kilátással, hogy egykor Naszódvidéke is velők egyesíttessék, mely utóbbinak egyelőre fentartását csak azért látom szükségesnek, hogy temérdek határpercek levén Beszterczevidékével, míg ezen viszályok ki nem egyenlítettik, összetartozásuknak sok kellemetlensége lenne.

Ha mi csűröskertünk kapujától okoskodunk az ország felosztására, ha azon piacért kötünk ki, a mely birtokunkhoz legközelebb fekszik, elfeledkezve arról, hogy a vasút a régi előítéletet jó részt keresztülhuzta, úgy nehezen találjuk el a valódi igazságot; egy új felosztásnál a felosztás célját s a földirati s közigazgatási tekinteteket kell első sorban fontolóra venni; meg kell gondolni, hogy ha apró patkoncza megyéket alkotunk, azoknak keblű pénz-tárába birtokainkra eső rovatokban nagyobb összegeket veszítünk, mint a mit nyerünk azzal, hogy egy néhány tisztviselő gabonánkra szorul a birtokunkhoz közel eső város piacán.

A báró Kemény által emlegetett cultur és nemzetiségi szempontokat sem lehet mereven tekintetbe venni, s az utóbbit legkevésbé a megyei területeken, hol Erdély minden nemzetisége összevissza van vegyülve.

Hogy a cultura szempontja miért kívánja in specie Beszterczevidék külön maradását, ezt éppen nem értem, azt sem tudom, hogy Beszterczevidék culturája minő lényeges arányban különbözhetnék Régenvidékének culturájától, annyival inkább, mert a megyék hatóságába sem Régen, sem Besztercze, mint sz. kir. városok nem esnek bele; de ha van különbség, akkor vagy nagyobb Beszterczevidéknek culturája, mint Felső-Tordamegyének s ekkor jó, hogy annak irányadója legyen, vagy kisebb, s ekkor attól irányt vegyen, vagy egyenlő, s ekkor veszen vállat azzal saját municipalis jólléte emelésére.

Az ész okait igen nehezen hozhatni fel az általam felállított alapelvzetek ellen; azért azonban legkevésbé sem vitatom, hogy a felosztás ép a szerint fog történni, s pápa sem vagyok, hogy magamnak a csallhatatlanságot követeljem. Erdély ügyei felett annyi különböző befolyás dönt, hogy a tekintélyt senki sem vindicálhatja magának, és pedig óvjon az ég minden oly befolyástól, melyet nem a tu-

dományos igazságok s országos közérdek, hanem partialis, sőt igen gyakran egészen egyéni érdekek vezetnek az országos intézkedések megalkotásánál.

Részemről legkevésbé kérkedhetem oly nagy befolyással, mikép a cikkíró urak aggodalomba eshetnének, hogy Tóth Vilmos miniszter vagy Zeyk államtitkár mindjárt szakállamra fognak esküdni, sőt ép a megyefelosztás-kérdésben a fő- és alispán urakat praeferenter fogják kihallgatni. Sok eszmét mondtam el közvetlen hazám érdekében, melyek legtöbbször a közvélemény által támogatva voltak, s csak két eszmémet sikerült ekkorig kivinnem miniszteriumunk, s egyet parlamentünk által. Nem is toltam soha eszmémet sem a hazára, sem a kormányra, elmondottam, a mit jónak láttam, s el fogom továbbra is mondani. Mondja el más is, s győzőn a mi jobb; csak hogy vezessen mindenkit, a ki közügyekhez szól, elfogulatlan tiszta hazaszeretet, mentve az önzéstől s partialis érdekektől, a mennyiben ezek a közérdekkel állanak összeütközésben.

Nem azért említém fel ezt, mintha arra czéloznék, hogy a t. cikkek íróit mereven subjectiv érdekek s felfogás vezették; a gyanúsítás mindig a legsületlenebb argumentum.

Jól tették, hogy saját közvetlen vidékekre nézve nézeteiket elmondották, s óhajtanám, hogy e fontos kérdésben mind több nézetet hozzanak e lapok hasábjai; hanem azt nem tették jól, midőn azzal gyanúsítottak, hogy alap s megfontolás nélkül szólottam e tárgyhoz. E tárgyról én éveken át gondolkodtam. Tévedhetek sokban, mert Erdély minden zugát nem ismerem, de ismerem e concret hazát, mely életem hosszas tanulmányainak főtárgya volt, ismerem ellentétes és előítéletes érdekeket, tudom, hogy itt minden reform, minden alkotás nehéz, hogy itt nemzet, kászt réteg, város, vidék, dominium s kilencz szilvafa: minden egy külön kis világ, a mely magának követel mindent, mástól sajnálja a levegőt is. E sok ferdeséget halomra kellene végre dönteni, s a valódi igazságot keresni, ha nemcsak haladni, de még ha csak fenmaradni is akarunk.

Az erdélyi muzeum-egylet közgyűlése.

(Első nap, febr. 27-dikén.)

Fölvesszük tudósításunk fonalát ott, hol tegnapi számunkban elejtők.

Az elnöki beszéd után az egyes jelentések következtek, és pedig 1. titkári jelentés az igazgató választmány évi működéséről; 2. pénztárnoki jelentés a pénztár állásáról és a választmányilag megvizsgált pénztárszámadás előterjesztése; 3. igazgatói jelentés a gyűjtemények állapotáról általán és a természeti tárról külön; 4. Könyvtárnoki jelentés a könyv- és kézirattár állapotáról, 5. jelentés a régiség- és éremtár állapotáról, melyek valamint a múlt évi közgyűlésből kiküldött vizsgáló bizottságok jelentései mind helyeslőleg vétettek tudomásul a közgyűlés által, s melyeket részint szószerint, részint kivonatilag fog lapunk közreadni.

Majd a titkár fölvásá ft. Simor J. herceggprimás és ft. Haynald L. kalocsai érsek levelét, mely mellett a magyar püspöki kar megküldé a muzeumnak a már említett Corvin-codex album egy példányát; a közgyűlés köszönet iratot intéz a nagybecsű adományért a püspöki karhoz; ezután a jövő évre vizsgáló bizottság nevezetvén ki, következett a közgyűlés legkényesebb tárgya: az igazgató választmány erre vonatkozó javaslatának előterjesztése.

Lapunk már régebben emlékezett az igazgató — Brassai Sámuel — lemondásáról, valamint arról is, hogy az igazgató választmány felkérte a lemondót, hogy megmáltván visszalépési szándékát: maradjon továbbra is e helyen, mely őt oly méltán érdemli meg. Brassai azonban megmaradván előbbi szándokánál, a választmány kénytelen volt a lemondási okmányt a közgyűlés elé terjesztetni, azon javaslattal azonban, hogy a közgyűlés szólítsa fel az igazgatót a maradásra. Ft. Keszérő Mózes kanonok ur ugyan ez indítványt tevő az előterjesztés után, mit a közgyűlés osztatlan és harsány helyeslő éljenei viszhangoznak. Az igazgató ur azonban kinyilatkoztatá, hogy ő nem meggondolatlanul, avagy pillanatnyi fölhevülésből tevő lemondását; előismeré, hogy neki vannak hibái, így, hogy ő már vén, nyugalmat ohajt, szeret „koberolni“ (t. i. az igazgató ur szenvedélyes zenész lévén, a zene-idényt rendszeren a nagy városokban tölti); továbbá nehezeére esik, hogy a választmány fölőtte határozzon és épen szakdolgozatban, mikhez ő, mint szakember, jobban ért a választmánytól, nehezeére továbbá, hogy egy régebbi határozat értelmében, ha a városról távozik, a muzeum kulesait valamelyik elnöknek tartozik letenni sat. — mely kifogásának megszünte esetén hajlandó lenne az igazgatóságot tovább is folytatni.

E nem épen tapintatos beszédre ft. Nagy Péter al-elnök szólalt föl, hogy a választmány ide vonatkozó határozatai olvastassanak föl a jegyzőkönyvből, miután a választmány az igazgató szabadságidejének ügyében correct járt el. Némi vita után a jegyzőkönyvek fölolvastattak, melyekből kitént, hogy az igazgató nyert 3 heti szabadságidejének meghosszabbítását a három hét letelte után kérte; a választmány a meghosszabbítást megtagadta s első hazahívó levelének eredménye nem levén, másodsor 8 napi határidőt tűzött ki, mire az igazgató hazajött, azonban lemondását is beadta.

A közgyűlés hosszas és meglehetősen éles vita után azt határozta, hogy a választmány eljárását correctnek találja, s miután az igazgató lemondását nem látja indokoltnak: két küldött által — az időközben hitelesített jegyzőkönyvi kivonat mellett — fölkéri őt, hogy lemondását visszavonja, maradjon meg állomásán, az alapszabályok és tisztviselések rávonatkozó szabványainak érvényben tartása mellett.

Valóban kényes és kellemetlen egy állapot ez! Brassai érdemei s tudományos egyénisége ohajtandóvá teszik, hogy majdnem minden áron megtartsák az intézetnél, ellenben a közintézet törvényei sem szenvedhetnek senki részéről is csorbát. Lehet, hogy az egész kellemetlen összehangolás elmarad vala, ha a választmány a szabadságidő meghosszabbítását, az első ízben megadja vala, most azonban, kivált miután az igazgató tapasztalható a közgyűlés osztatlan marasztó szövegát: reméljük, hogy maradásra lesz bírható, mert azt csakugyan még a legnagyobb érdem sem kívánhatja egy közintézet nagy gyűlésétől, hogy valamely — bármily jeles — tisztviselőjét extra legem nyilvánítsa.

Ezután az igazgató választmány — lapunkban is közölt — javaslatai vétettek tárgyalás alá s a 3 első pont változatlanul elfogadtatott. Közben még a szavazatszedő bizottság tön jelentést, mely szerint a választmányból szabályszerűen kilépő legrégibb 4 tag — Dr. Fischer Lajos, Kovács Antal, Moser Antal és Szász Domokos — általános szavazattöbbséggel ismét megválasztott az igazgató választmányba. Az ülés d. u. 1/2 2 órakor oszlott el, hogy délutáni 5 órakor Finály H. tudományos fölvásolásának (melyet napi híreink közt említünk meg) meghallgatására s másnap reggeli 10 órakor a tárgysorozat hátra levő számainak elintézésére ismét összegyűljön.

BELFÖLD.

Torda, febr. 15. 1871.

A folyó év és hó 8-án tartott tordamegyei bizottmányi gyűlésben három érdekesebb ügy tárgyalatott, melyekről ha későn is tudósítani a közönséget, nem tartom feleslegesnek.

1-ör. A magas kormány felhívása következtében a felállítandó első foku kir. törvényszékek és járásbíróságok elhelyeztetését illetőleg a bizottmány a 25-ös bizottság véleményétől eltérőleg oda nyilatkozott, miként egy első foku kir. törvényszéknek Szász-Régen városában kell elhelyeztetnie.

Ezt igen könnyű volt indokolni, mert ezen vélemény mellett mindazon okokat jogosan fel lehet hozni, melyek az erdélyi részeken bármely más helyen felállítani célzott első foku kir. törvényszék felállítását mellett felhozhatók, ugyan is Szász-Régen nem csak fekvésénél fogva, de ezen felül szorgalma, ipara, fejlettsége és nagy kiterjedésű kereskedelme, és értelmiséget terjesztő, ipart előmozdító megszilárdított intézményei által egy igen népes, aránylag vagyonyos, kereskedelmét, iparát egyenesen e várossal összekötetében üző vidéknek ki nem kerülhető, nélkülözhetlen központja, sehogy sem volna tehát helyes elhelyezni, hogy Szász-Régen népes vidéke, mely minden tekintetben e várossal érintkezik, törvénykezés tekintetében akár Beszterczéhez, akár M.-Vásárhelyhez csatoltassék, és e nagy vidék igazság kiszolgáltatása elejébe annyi nehézség és túl nehezülő költségek gördítenének elébe; és a bizottmány ily értelemben is határozott a kir. Biztos urhoz felírni.

A járásbíróságok elhelyezését illetőleg azoknak egy-egy leendő szükségkinti szaporítását hangsúlyozta, azon esetre pedig, ha ezek száma nem volna szaporítható, elhatározta a bizottmány, hogy az offenbányai járásbíróság helyett az al-járai továbbra is fentartassék; a községeknek a szász-régeni első foku kir. törvényszékhez, ugy az egyes bíróságokhoz véleményezett beosztására vonatkozó bizottmányi határozattal az olvasó közönség figyelmét nem fárasztom, csak azt jegyzem meg, hogy e beosztás az egyes községek és vidéki lakosok legmértányosabb igényei és jogos követelményeinek felel meg, mely szerint a gyors és olcsó igazságszolgáltatás a lehetőségig megközelíthetőség.

2-ik tárgy egy a Maros folyamra M.-Ludasnál építendő állandó hid építése volt; melynek rövid tényálladéka ez: a félévár-m.-vásárhelyi szárnyvonal kiépítésében a közszükséglet és a forgalom érdekében felvetett M.-Ludasnál átellenben egy III-ad rangú vasuti állomás, hogy ehez a Maros által elválasztot Mezőség hozzáférhessen; a megye magány vállalkozott remélt találni, ki e hid felépítésére arányos és megszabott vám jog élvezete mellett vállalkozzék, de az ennek elpróbálásával megbízott alispán jelentéséből meggyőződött a bizottmány, hogy miután vállalkozó nem találkozott, azt saját erején kiépíteni képtelen.

Ennélfogva elhatározatott, hogy egy kellően indokolt felirathat kéressék fel a közlekedési miniszter ő nagyméltósága ezen hidnak államköltségen leendő mielőbbi megépíttetésére. Nem volt nehéz e határozat indokolása sem, mert a vasút csak úgy rentabilis, ha a termelő vidékek hozzájuthatnak; ez indokolta, hogy Ludasnál a tervelt állomás kiépíttessék, de mit érne Ludasnál szemben a Maros balpartján kiépített állomás, ha a Mezőség legnagyobb, legtermékenyebb völgye, attól a Maros vize által elzárva maradna, a zsirjába és sarába bele fuló Mezőség 1/3-ad részének e hid kiépítése életkérdés, sőt igen nagy jelentőségű magára a vasutra is, mert e hid által biztosított és egyenes összeköttetésbe hozatnék a ludasi vasutállomás Ludas,

Kis-Sármás, Harinán keresztül Beszterczével, a mi jövedelmét tetemesen nevelné.

3-ik tárgy volt, a mult bizottmányi gyűlés által a Szeged-Arad-Abrudbánya — tordai vasutvonal kiépítése érdekében kiküldött bizottság jelentése, melyszerént

- a.) a kiépítendő vasut közelében fekvő néhány érdekeltebb község elvállalt 1/3-ad részben készpénz, 2/3-ad részben részvény fizetés mellett 29,000 köb-öl földmunkát,
- b.) azon községek s néhány egyes aláírtak 20 részvényt.
- c.) Tordamegye területén ezen vasutvonal által igényelt terméketlen föld ingyen ajándékozott fel,
- d.) nem különben a vonalon létező szükséges kőanyag,

e.) a hol az építendő vonal termékeny földet vesz igénybe, ott az illetők megelégszenek a tiszta jövedelem 30-szorosával (ez által a kisajátítási árak felcsigázásának, tul követeléseknek eleje vétetett) és a kisajátítandó terület is vasuti részvényért engedtetik át.

f.) Torda városában eddigelé aláíratott 208 részvény és g.) ugyancsak Torda városa elvállalt egy maga 12,000 köb-öl földmunkát, 1/3-ad részben készpénzért, 2/3-ad részben vasuti részvényekért.

E jelentés a felmutatott szép eredmény következtében a bizottmány általános megelégedésével fogadtatott, mi jegyzőkönyvileg is kifejeztetett, egyszersmind a kiküldött vasuti bizottság további működésre felkérve permanenssé nyilvánítottatott.

Ez előismerést és bizalmat a kiküldött vasuti bizottság meg is érdemelte, mert a következmények igazolják mily tevékenyen járt el egy ily módon kiépítendő vasut segédkezésében, midőn a vasutépítő társulatnak ennyi előny és jelentékeny segély nyújtatik.

Tanuskodik egyszersmind e tény arról is, hogy népünk saját érdekét helyesen tudja és akarja is felfogni, feltűnő jelenség főként, hogy a munka értekesítése szükségességét és hasznát, mely által anyagi jobbtlétét a jövőben biztosíthatja, midőn átértette azt, eredményezővé is tenni elhatározott akarata.

A felsorolt tárgyak felett a bizottmányban eltérő nézet nem volt.

Ezek után főispán ő méltósága a gyűlést azon nyilatkozattal zárta be, miszerént a szokásos bizottmányi ebéd költségeit fele részben, 50 frtot, a szerencsétlen franczia foglyoknak*) másfelét szintén 50 frtban, a Tordamegye-Aranyosszék-tordai gazdasági-egylet alaptőkéje gyarapítására ajándékozta.

Ajánljuk főispánunk br. Kemény György ő méltóságának ezen, ugylátszik szokásává vált, eljárását főispán kollégái figyelmébe, mert helyesebb az ily ebédkezés költségével valamely jól megválasztott vidéki vagy országos célt előmozdítani.

A „Kelet“ tekintetes szerkesztőségének.

Nyilatkozat.

Az udvarhelyszéki közelebbi képviselő választást illetőleg az „Ellenőr“ a „Hon“ és „Magyar Polgár“ hasábjain napvilágot látott valótlan közleményekkel ellentétben erkölcsi kötelességemnek ismerem kijelenteni, hogy a választás ténye az 1848. évi V. t. cz. és az Erdélyre vonatkozólag 1868. december 23-ról kiadott belügyministeri „Utasítás“ szabványainak szigorú szemelött tartásával a legteljesebb szabadsággal, zavartalan renddel és kellő csendben hajtatott végre anélkül, hogy választási jogának gyakorolhatásától csak egyetlen választó is elzáratt volna.

Hogy a választás székhelyétől távol és a vidéken mi történt, azt én nem tudhatom, s azért nem is lehetek felelős; a valóban szomorú véget ért famos verekedéstilletőleg azonban annyit kinyilvánítok, hogy az a választás színhelyétől távol, választási jogukat már gyakorolt választók között, és akkor vitetett véghez, a midőn az azonnapi behívott választó polgárok tömegemárvazavart volt. Nem szenvedhet kétséget tehát, hogy a verekedés a választás folyama és teljes szabadsága s a csend és jórendre zavaró befolyást a legtávolabbról sem gyakorolhatott.

A verekedés történetét, illetőleg annak részleteit csak a megindított és erőlyesen folytatott bünyenyítő vizsgálat fogja valódiilag kideríteni, s az erről ennek befejezése előtt közölt vagy közlendő minden vázlat, mint egyoldalú közlemény hitelt nem érdemel. Ezideig legvalószínűbbnek látszik az, hogy az egész esemény magánboszu szüleménye, mely a politikai véleménynyel semmi összefüggésben nincs.

Azt hiszem tehát, hogy miután minden sérelem orvoslásának meg van a maga foruma, s miután a sajtóra a jelenlegi európai constellatíók és a szőnyegen lévő országos kérdések czélszerű megoldása tekintetéből annyi feldolgozandó anyag várakozik, ohajtandó lenne, hogy ezen kérdést felett a sajtóban napirendre térjünk.

A tekintetes szerkesztőség igazságszeretettől legyen szabad reménylenem, hogy nyilatkozatomat a félrevezetett olvasó közönség felvilágosítása érdekében becses lapja legközelebbi számában közreadandja.

Ki egyébbiránt kiváló tisztelettel vagyok a tks. szerkesztőségnek

Sz.-Udvarhelyt, 1871. febr. 22.
szolgálatára kész
Tibád Antal,
alkirálybíró, mint választási elnök.

Országgyűlési tudósítás.

Pest, febr. 25. 1870.

(Vége.)

Gr. Szapáry Gyula a személyeskedéstől való tartzkodásra int.

*) Ez összeg, mint mult számunk adakozási rovata mutatja, be is küldetett szerkesztőségünkhez.

Ernusz t Kelemen nem vette észre, hogy az előterjesztett javaslat — a honvédség szaporítása — ellen elnyvetés tétetett volna; a különvéleményt illetőleg megjegyzi, hogy törvényszerint csak a közös hadsereg van hivatalva mindkét állam belnyugalmának védelmére. Ez oknál fogva, mivel meggyőződött a miniszterelnök tegnapi kijelentéséből, hogy itt semmi politikai vagy közjogi akadály fen nem forog és mert Tisza K. beismerése után, miszerint a jelen tvjavaslatok czélszerűek, meg van győződve, hogy a kormány a lehetőséghez képest mindent megtesz honvédségünk emelésére, pártolja az előterjesztést. (Helyeslés jobbról.)

Jókai Mór a miniszterelnököt elmésen czáfolyván, pártolja Györfy indítványát, melyről azt mondja, hogy a Sybilla-könyvek harmadika lehet.

Kerkápoly Károly nem tagadja, hogy a honvédség létesítésének célja volt egy országos haderőt teremteni, de azt nem véli törvényben gyökerezőnek, hogy a honvédségnek harcalképessége volna e haderő feltétele. Bizalmat hangsúlyoz ugy a közös hadsereg iránt, melyben minden 100 ember közül 44 törvény szerint a mienk, mint viszont a honvédség iránt, mert a bizalomhiány leginkább alkalmas arra, hogy döntő esatát veszítsünk. — A haderő emelésének fő factorakép a hadseregnél uralgó jó szellemet tünteti fel. Azt érti, ha valaki a közös hadsereg helyett kér nemzeti önálló haderőt, bár nem pártolja, de ezt a közös hadsereg mellett tenni, viszonyaink által indokoltnak nem találja. Kéri a kormány előterjesztésének elfogadását annál is inkább, mert ugy tudja, ugy tanulta és tanította, hogy a majori ad minus valet argumentatio, de viszont nem, vagyis a nagy hadseregből könnyen alakíthatni tüzéséget, de viszont nem, végül még azért is azt, hogy a honvédség kiegészítő része a közös hadseregnek, nem ugy tekinti, hogy csak a honvéd közeledik emehhez, hanem kölcsönösen. (Hosszas éljenzés és helyeslés jobbról.)

B. Nyári Gyula a főrendiház mai üléséből azon üzenetet hozza, miszerint ez az indemnity-törvényhez hozzájárul.

Ülés vége 2 óra 15 perczkor.

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, február 27.

A békealkudozások elég kedvezően folynak Franciaországra nézve. Bismarck két milliard tallér hadikárpótlást követelt, míg a francziák egyet ajánlottak; Bismarck erre a követelt összegből hajlandónak nyilatkozott 750 millió tallért a behajtott pénzbírságok, requisitók s az Elsass és német Lotharingiára eső államadósság fejében leengedni, de az 1 1/4 milliard tallérnyi hadikárpótláshoz határozottan ragaszkodik. A békés kiegyenlítés eszerint bizton várható, még pedig a napokban, minthogy a német bir. kancellár ismételve oda nyilatkozott, mikép a fegyverszünetet semmi körülmények között meg nem hosszabbíthatja, s a béke meghíusultával vasárnap éjjel az el-lenségeskedéseket megkezdí.

A nemzetgyűlés 24-én még semmi hivatalos közleményt nem vett békebizottságtól s vasárnap vár ily közleményeket.

Vilmos császár teljesen felépült s a bevonulást Párisba ma szándékozik rendezni, mire aztán szerdán Strassburg, Stuttgart és Münchenen keresztül Berlinbe tér viszsza.

Versaillesban minden bevonulási készülődések mellett ismét elhalasztottnak látják a németek az időt, midőn e várva várt esemény bekövetkeztetik, azonban megnyugosznak a fegyverszünet öt nappal történt megtoldásán, tudván, hogy a francziák helyzete ez idő alatt egy hajszálnyi sem javulhat. A békét bizonyosnak tartják s meg vannak győződve, hogy Bismarck és Favre már régebb idő óta megegyeztek a főbb feltételek fölött; mert nem gondolható, hogy a német kancellár fellelegzeni engedte volna a francziákat anélkül, hogy bizonyos lett volna, miszerint Gambetta bukásával mérsékelt politika fog felülkerekedni s az alakulandó kormány elismerendi a béke szükségességét.

Garibaldi elhagyta Franciaországot, a poroszok s a törökszakad békepárt embereinek határtalan öröme. A tábornok elindulásakor f. hó 15-én délelőtt egész Marseille talpon volt s annyira előzönlötte az utcákat, hogy a nemzetőröknek csak a legnagyobb bajjal sikerült a tábornok kocsija számára átjuthatást biztosítani. „Itt megy a mi utolsó reményünk!“ kiáltott fel több ízben a nép. „Éljen Garibaldi!“ viszhangzta több ezer torok. „Éljen a köztársaság! Éljen a köztársasági Franciaország!“ volt ezekre Garibaldi felelete. A rakpartra érve az ősz vezér körülálló tisztjeit egyenkint mind megölelte s a marczona vörös inges hadfiak közül egy sem dicsekedhet, hogy nem sirt volna; sőt némelyek valóságos hangos zokogásban törttek ki. Garibaldi szemei szintén könybe lábadtak. A néptömeg szünni nem akaró éljenzéssel özönlötte el az egész környéket s csak a hajó eltűntével oszlott szét.

Az „Indép. belge“ levelezője szerint párisi és versaillesi jól értesült körökben 23-n a következő megállapított s kölcsönösen elfogadott békefeltételekről beszéltek: Elsass és német Lotharingia átengedése Belfort, Thionville és Saargemünd erődökkel, Metz lerombolva francia kézben marad; a hadikárpótlás 3 milliard frank, s ennek egy része készpénzben apr. 1-je előtt fizetendő le. A párisi erődök ezen első rész s az elfoglalt részek az egész hadikárpótlás lefizetéseig megszállva tartatnak.

A franczia köztársaságot Görögország kivételével az összes hatalmak, valamint a pápa is elismerték. — Bordeaux körül 100 ezernyi katonaság fekszik. A bordeauxi legitimista klub eddig 200 képviselőt számlál tagjai közé, a két orléans hg. Bordeaux közelében időz.

A bajor király febr. 24-én Versaillesba utazott, hogy a császárt és saját katonáit meglátogassa. Kisérétében vannak Suchow hadügyér, Spitzemberg báró stb. A király hihetőleg jövő hó 5-éig marad a versaillesi főhadiszálláson.

A bremai francia kezesek egy versaillesi parancsra szabadon bocsátattak. Bazaine a fegyverszünet után táborokrával együtt Bordeauxba megy, hogy magatartását indokolja.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, febr. 28. 10 ó. — p. d. e.
Érkezett: febr. 28. 11 ó. 40 p. d. e.

Hivatalosan jelentik, hogy a béke-praeliminarek febr. 26-án délután öt és hat óra közt aláírtak. Elsas és németlotharingia Metzczel együtt németeknek átengedték. Az öt milliárd frank hadi kárpótlás három év alatt lesz lefizetendő, a mig ez megtörténik, a poroszok megszállják Ledant, Montvalerient és Belfortot, mely a francziák birtokában marad. Két német hadtest marad három évig Franciaországban. Fegyverszünet márt. 6-ig meghosszabbított. Thiers tegnap érkezett Bordeauxba, s a constituante éjjel titkos ülést tartott, valószínűleg egész csendben elfogadta a békét. Németek bevonulása Párba elhalasztott; csak két hadtest az-az 40000 ember fog bemenni.

Táviratok.

Verbász, febr. 26. Eötvös b. emlékére ma a hely. hitv. egyházában minden vallásfelekezetűek tömeges részvétele mellett gyászszenestület tartott.

Bordeaux, febr. 25. Dufaure egy körjegyzékben tudatja, miszerint a francia ministerek „excellenciás” czime eltöröltetett. — Számos déli város kérvényt nyújtott be a kormányzék helyének állandóan Párison kívül leendő helyezése végett. — A lapok szerint ma állapítottak volna meg a béke-előzmények Elsassnak és Lotharingia egy kis részének átengedése s 2 milliárd fizetése mellett.

Versailles, febr. 25. Párisban tegnapelőtt jelent meg a „Cri du Peuple” cz. kis napilap első száma „Az eladott Páris” feliratu vezércikkkel, melyben Favret és Thierst árulóknak kiáltja.

Brüssel, febr. 26. Bismarck Elsasst és Lotharingiát nem bekebelezni, de öt évre megszállni akarja, a midőn, a nép pebliscitum által határozná sorsa fölött.

Berlin, febr. 26. Thiersnek a francia kormány élére lett megválasztását itteni körökben vesztélyesnek tartják a nemzetközi kereskedelem nézve. Thiers megrögzött protectionista s most hizelegni is akarván nemzetének, alig lehet remélni, hogy a keresk. szerződést Németországgal megújítsa.

Nyilvános számadás

a „Hilária” dalegylet által f. hó 18-án egy megszerzendő zongora javára rendezett zártkörű táncvigalom bevétele:

Belépti jegyekből 691 ft. Fejül fizetésekből 43 ft 50 kr. A szünet alatt rendezett sorsjátékból 16 ft 30 kr. Adomány csupán a zongora megszerzésére 2 ft. Összesen 752 ft 80 kr.

Ebből levonva az összes kiadást, mely az egylet választmánya által megvizsgáltatott és helybenhagyatott 580 ft. Maradt tiszta jövedelem 172 ft 80 kr.

Felülfizettek a következő urak: Gegenbauer József 16 ft. Gebbel Károly 6 ft. Korbuly Bogdán 5 ft. Hilbert, szekérgyáros 5 ft. Jakobi Jakab, karnagy 3 ft. Salamon Antal ügyvédi fogalm. 1 ft. Pálfi Albert 1 ft. Tutschek József 1 ft. Babos Sándor 1 ft. Csapó Sándor 1 ft. Gidófalvi István 1 ft. Krémer Samu 1 ft. Markovics, alezredes 1 ft. Hoffer Miksa 50 kr. Összesen 43 ft 50 kr.

Csupán a megszerzendő zongorára adakoztak: Keresztési Pál 1 ft. Varga Dániel 1 ft.

Alfölt bizottmány kedves kötelességének tartja a t. közönségnek az egylet iránt tanúsított részvéteért és meleg pártfogásáért, mely által a kitűzött czél ámbár nincsen teljesen elérve, de mégis nagyon meg van közelítve, a legmélyebb köszönetet szavazni.

Kolozsvárt, 1871. február 26.

A rendező bizottmány.

NAPI HIREK.

— Kolozsmegye állandó bizottmánya 1871. martius 1-én tartandó ülésének tárgysorozata. 1. Leiratok tárgyalása. 2. Törvények kihirdetése. 3. Jelentés a közigazgatás köréből. 4. Jelentés a törvénykezés tárgyában. 5. A testvér törvényhatóságok átiratainak tárgyalása. 6. Magán beadványok tárgyalása. 7. Üresedésbe jött tisztviselői állomások betöltése. A leiratok közt kiváló fontosságú az első bíróságok szervezésére vonatkozó. Érdekes lesz még a moesi s kolozsi járásban megüritült két szolgabírói állomás betöltése, melyekre a concurrentia oly nagy, hogy a leghevesebb küzdelemnek nézünk elébe.

— Finály Henrik a muzeum egylet közgyűlésén „Az ember őstörténelmé”-ről értekezett. — Elveti ugyan a genesist s mindama mythosokat, melyek az ember eredetére nézve Gangestől a norvég tengerpartig, Japántól Californáig keletkeztek; de nem bátorkodott a descendenz elmélet általános érvényességéig emelkedni. Különbösen igen szellemes rajzai az ember első felteperől s fejlődéséről szintén csak a mythoskörében maradnak.

— A szász universitás febr. 23-diki ülése mind csupa kebl, gazdasági és apró ügyleti dolgokkal foglalkozott, melyek a nagyobb közönséget alig érdeklik.

— A keleti vasut vállalkozóinak — hír szerint — minden ingó és ingatlan készlete lefoglaltatott kormányi rendelet folytán. Elég szomorú jel vasutunk állapotáról, ha e hír valóságon alapul.

— Egy vakmerő rabló-gyilkossági merénylet történt a napokban a sztánai vasuti töltés melletti barákoknál, a melynek kinyomozása, kolozsmegyei törvényszéki ülnök Nestor János ügyessége és pártatlan kitartásának köszönhető. Három sztánai földmives s egy zsidó már rég idő óta elhatározták magokban, hogy vasuti vállalkozó Robinst, mielőtt alkalmok lesz kirabolják. Megtudván, hogy ez eltávozott, egy éjjel elindultak lakához, s utközben meggyeztek, hogy az esetben ha netalán valaki a háznál ellenáll, lövjjék le. A házhoz érve kopogtak, mire a felügyelő felébredve a kutyát kieresztette, ez azonban a jómadarakat mint vasuti munkásokat ösmervén, nem lőmázott, s így a felügyelő mi rosszat sem sejtve-kidugta fejét. A rablók egyike azonnal szembe lőtte, ez a lövés a fél arczát elsodorván eszmélet nélkül lerogyott, s a rablók azon hiedellel, hogy meghalt, azonnal a házba mentek, s a belső szoba ajtaját, hol az angolnó aludott veregetni kezdték. Ez meghallván a lövést felugrott ágyából s gyertyát gyújtott. Az ajtó veregetéstől megijjedvén, a gyertyát elfújta, s az ablakon át félmeztelenül az erdőbe futott. Egy rabló vasvilláson utána ment, azonban utól nem érve vissza tért, s társaival felfogva a házban levő vasasládát, kivitték az erdőbe, s az abban levő 1600 ft készpénzt, 10 font sterlinget, s több ékszeret egymás közt testvériesen megosztották. A vizsgálat erőlyesen foly, s eredményét annak idején közölni fogjuk.

— Gr. Bethlen Katalin halálát a következő gyászlap jelenti: „Iktari gróf Bethlen Kata, Losonci gróf Bánffy Miklósné gyászos halálát szomorodott szívvel jelentik: Losonci gróf Bánffy Miklós, valóságos belső titkos tanácsos, es. és királyi kamarás, Leopoldrend kereszties vitéze; gyermekei: Losonci gróf Bánffy Erzsébet, Ungerschützi gróf Berchtold Rikárdné, ezek gyermekei: Miklós és Sarolta, gróf Bánffy György és neje losonci báró Bánffy Irma. Nem különben a boldogultnak első férjéről Göntz-Ruszkai gróf Kornis Miklós és neje Hajnátskői báró Vécsi Mária, gróf Kornis Clarisse, Nagy-Károlyi gróf Károlyi Edéné, és gyermekeik: Georgine és László, gróf Kornis Anna, Vásonkeői gróf Zichy Pál Ferenczné s gyermekeik: Sarolta, Margit, Antal. A boldogult folyó hó 24-én délután fél három órakor hosszas szenvedés után, életének 61-ik s boldog házasságának 31-ik évében tüdőszelhűdésben szenvedtél át a jobbélre. Az elhunynak hült tetemei vasárnap folyó hó 26-án délután 4 órakor a nádor-utca 10. szám alatti lakásán tartandó szokásos egyházi szertartás után Erdélybe, Kolozsvárra fognak indítani és ott a család sírjába örök nyugalomra elhelyeztetni. Béke áldott hamvainak! Pest, febr. 24-én 1871.”

— Beküldetett Szerkesztőségünkhöz „A philosophia chrestomatheijá, szemelvények az ó-, közép- és újkor jelentősb philosophainak műveiből. Fordította, szerkesztette, magyarázó szöveggel és az illető korszak dióhéjba szorított történetével kísérté Mátra i Ernő. I. füzet: A Sokrates előző görög philosophia. Addig is, mig tüzetesen hozzáférhetnénk e csinosan kiállított műhöz álljon itt a munka czélja és tervezete, miként azt maga a mű körvonalozza. „Litteraturánk távol áll még attól, hogy a philosophia irodalmának bár főművei is le lennének nyelvünkre fordítva. A philosophiát tanuló magyar a bölcsésznek remekműveire részint eredetijök kölcsönsége, részint a kellő nyelvismeret hiánya miatt hozzá nem férhet. S e körülmény, mindmaig elrekeszté ifjaink nagy részét az emberi elme legmélyebb gondolatainak élvezetétől, Ignoti nulla cupido. A philosophiának csaknem hozzáférhetlen eszméi nem is verhettek a magyar gondolkodás talajában gyökeret. Nem természetes-e, hogy hazánk máig sincs nemzeti kulturánkhöz méltó bölcsészeti irodalma? A bölcsészet eszméit a magyar olvasó számára közvetlen gondolati alakokban hozzáférhetővé tenni: czélja a philosophia chrestomatheijának. Szemelvényei az ó-, közép- és újkor philosophiai műveinek legjellemzőbb részeit adja nyolcz, egyenkint kilencz ivnyi füzetben. Az első füzet a Sokrates előtti philosophiát, a második Sokrates Platot, Aristotelest és követőiket, a harmadik az ókor philosophiájának hanyatlási korszakát, a negyedik a középkort, az ötödik az újkornak Kantig, a hatodik Hegelig, a hetedik a legújabb időkig terjedő szakát, a nyolczedik a magyar philosophiát karolja fel. Minden füzetet a benne felölelt időszak bölcsészeti dióhéjba szorított története vezet be, s minden kor (ó, közép s új) philosophiája geographiai helyzetét egy-egy philosophiai tékép teszi szemlélhetővé. Egy füzetnek ára 1 ft. Ajánljuk olvasóink figyelmébe.

— Nem tudni nem szégyen; de szégyen nem tanulni. A felnőttek oktatási óráján a lyceum helyiségében tegnap is csupán 14—16 érdeklött egyéniség jelent meg. Sajnos, hogy a 26 ezer lelket számláló népes Kolozsváron csak ennyien érzik magukat szellemiségeknek! Gézi tanár igen érdekesen ismertette közéletbe vágó számtani példákban a hármas-szabályt arányokon alapuló módszerrel. A jelentkezők ily csekély számából következtetni lehet talán azon egyik téves eljárására is a városi iskolatánácsnak, hogy tizedenként nem tudatta a közönséggel az ingyenes oktatást. Egy muzeum-utczai népnevelő.

A „Pester Lloyd” ezen hazai német nyelvű lap a pesti kereskedelmi társulatnak a múlt 1870-iki évben 317,666 forintba került; azonban a lapból származott jövedelem jóval felülmúlja a kiadásokat, mivel az összes jövedelem az említett évben 358,623 forintra rugott és így a tiszta jövedelem 40,946 forintot tesz, mely összegből a szerkesztőségnek tantiéme fejében 14,000 forint adatván ki, maradt a kereskedelmi társaság számára tiszta haszon gyanánt 26,946 ft. E kedvező eredmény kétségtelenül dr. Falk Miksa szerkesztőnek tulajdonítandó, mert midőn 1868-ban a lapot átvette, az csak 6300 előfizetőt számlált, jelenleg pedig 12,500 példányban nyomatik.

— Dr. Suhaj Imre a horvát-szlavon autonom belügyi osztály főnökévé nevezetett ki a király által.

— Polgári házasság. Egy Bécsben lakó magyar izraelita polgárházasságra kívánt lépni egy felekezet nélküli

nővel. A bécsi polgármesteri hivatal kérdést intézett a magyar kormányhoz, hogy az ily polgári házasság érvényesnek tekintik-e a magyar korona területén! A magyar igazságügyminiszterium most e kérdésre következőleg válaszolt „Mintán Magyarországon tekintet nélkül a felekezeti különbségre, csak az egyházi házasság intézménye áll fenn; nálunk csak az oly házasság tekinthető törvényesnek, mely a külső törvényes formalitások megtartások egyházilag kötetik. Eltekintve tehát attól, hogy a jelen esetben egy magyar polgár felekezet nélküli nővel akar házasságra lépni: a Bécsben kötött polgári házasság Magyarországon nem bír törvényes érvénnyel s így a nő nem részesül a magyar polgárjogban, melylyel férje bír, s az e házasságból eredő gyermekek törvényes gyermekekül el nem ismerhetők. Ezzel azonban a kérdés még nincsen eldöntve. A múlt évben a lajháninenni s tuli részek között még nem állott azon válaszzsal, mely most említett az által, hogy a birodalom két felében a polgárok kölcsönösen külföldiek egymás irányában több magyar polgár polgári házasságra lépett Bécsben; már most ezeknek kell szereznők az osztrák polgári jogot; de akkor is kétes, hogy örökösödési perekben nem erenek-e kellemetlenségek ezen körülményekből, hogy a magyar kormány nem akarja polgári házasságot elismerni, mely más országban a törvényes formák mellett létrejött.

— A francia főváros színházai lassan lassan ismét megnyílnak; a théâtre-français hetenkint kétszer-háromszor lát előadást, de mindig fényes nappal, mert így meg lehet gazdálkodni a csarnokok világítását; a terem maga-légszész hiában petroleum lángoktól nyeri szomorú fényt. A többi színház is tart előadásokat, de mind ártatlan, jámbor darabok kerülnek színre.

— Egy német színész Holzstamm asszony Frankfurtban majdnem a lángok áldozata lön. Hosszu uszályu ruhája ugyanis a „Párisi élet” előadásán lángot fogott s ha egy bátor színész rá nem borul s így a lángot el nem oltja: nemcsak a szerencsétlen nő hal meg, hanem a színház is meggyul, mivel H. asszony ijedtében a ruhatárnak rohant.

— A bécsi főpostahivatal bevételei 1868-ban 12 millió frtót tettek; 1869-ben már 28 milliót, 1870-ben pedig 60 milliót. Elég gyors és nagy emelkedés.

— Amerika kora. John Jay bécsi amerikai követnél e napokban az amerikai Unio keletkeztekének emlékére lakoma adatván, egyebek közt a következő érdekes pohárköszöntés mondatott el: „Amerikáról rendesen mint új földről szoktunk beszélni, ámbár annak kora már oly nagy, hogy semmi hagyományok, semmi történetek nem hirdetik azon népek eredetét, melyek azt látkák. Ha a multról beszélünk, jogosan hivatkozhatunk hazánkra, mely a népek elhalványulásának, haladásának s buktnak legfényesebb példáját nyújtja. Amerikában számtalan bizonyíték található, hogy az egykor magas műveltségű népek hazája volt. Az aztekek már rég kihaltak; új felfedezések azonban a mellett tanuskodnak, hogy mielőtt az aztekek itt laktak volna, a koptok, kik romokat, hieroglypheket, szobrokat, edényeket s más tárgyakat hagytak fön s pedig a régi egyiptomiakhoz hasonlók, itt laktak, habár itt ezen népek semmi élő maradáka sem létezik többé. E népek egykor Amerikában laktak, városokat építettek, talán alkotmányokat s forradalmokat csináltak, szerződéseket kötöttek s pedig oly régen, hogy hagyományaink sincsenek enyésztek felől. Mi itt ma hazánk minden vidékéről, északról kezdve le délig egybegyűltünk; némelyek közülünk hazájukban az atlanti oceán ujbajait Uj-Anglia határain látják habznai, mások a hullámok moráját a csendes oceán arany fővényes partján hallják; de mi mindnyáján az új művelődés, az új nemzet fia vagyunk, mely mintegy varázs által keletkezett s helyét a többi nemzetek sorában méltóan tölti be.

— Angolországban nem rég hozták be a levelezési lapokat, s a közönség ezeket legnagyobb mérvben felkarolta. Sok közlemény akad héber s arabs nyelven, sőt oly tintával is irnak, mely csak chemiai uton válik olvashatóvá.

— Egy urat a törvényszék elé állítottak, mert nem kevesebb, mint 6 nőt vett feleségül. — A tárgyalás folyamában fölkérte a bíró a vádlottat, hogy mondja el mit tud védelmére felhozni. — „Uraim! — felelé ez — szándékom a legjobb volt, én nem törekedtem másramintegy jó nőt találhatni. — Sajnos! nem sikerült.

— A párisi sarez 200 milliójának egy negyedét, mint irtuk berlini váltókban fizeté le Rothschild; most, olvassuk, hogy e váltókban összesen 6500 tall. bélyeg szerepel s ha még a londoni váltókban fizetett 50 millió is Nemetországba vándorol, azért is meg kell fizetni a bélyeg-illetéket s így a szegény francziák csupán „Stömpölly”-re 13000 tallért (19500 ezüst frtót) fizetnek.

Gabona ár Kolozsvárt febr. 23-án 1871.

(Alsó a. mérő, középpár.)

Tisztabúza 5 frt. 60 kr. Elegybúza 3 frt. 86 kr. Rozs 3 frt. 50 kr. Árpa — frt. — kr. Zab 2 frt. 20 kr. Törökbuza 3 frt 80 kr. Pityóka 2 frt. 70 kr. Mahahús fontja 21 kr.

A sz.-somlyoi piac árai febr. 22-én: 1 auszt. mérő tisztabúza 4 ft 25 kr. elegybuza 3 ft 50 kr. rozs 3 ft — kr. kukorica 3 ft — kr. Zab 1 ft 40 kr. pityoka 2 ft 80 kr. Egy mázsa szalona 28 ft — kr. Egy icze disznózsír 50 kr. Egy icze borsó 10 kr, lenese, iczéje 8 kr. paszuly, iczéje 5 kr. Egy mázsa kenyérliszt 7 frt. Egy font marhahús 17 kr. Egy mázsa széna 2 ft 50 kr. Egy öl tűzifa kemény 28 ft — kr. Mezei napi munkabér 50 k.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Febr. 27-én 5% Metalliques 100 frt 59.40. Kamat 59.15. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt. 68.35. 1860. Kölcsön 94.70. Bankrészvény 724. Hitelintézet részvény 200 frt. 254.— London 10 ft. st. 100 ft. 23 1/2 kr. 123.90 Ezüst 121.85. Cs. kir. arany 5.83. Napoleondor 9.87. Urbéri kötvények: Magyarországi 79.75. Temesi 77.25. Erdélyi 75.—. Horváthországi 83.25.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Beküldetett.

A **delicat Revalesscière du Barry** minden betegséget gyógyít, mely a gyógyszernek ellentállt, u. m. gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, takonyhártya-, lélegzés-, húgyhólyag- és vesebajokat, gumót, asztmát, mell-szorulást, hurutot, emésztéshiányt, dugulást, hasfolyást, álmatlanságot, gyengeséget, aranyért, vízkórt, hideglázt, szédülést, vértolulást, fülzugást, émelygést és hányást még a terhesség alatt is, hügyfeszít, büskomorságot, sorvadást, csúzt, köszvényt, sárgaságot gyógyít. — 72,000 elismerés gyógyításokról, melyek minden gyógyszerrel dacoltak, áll rendelkezésre, melyekből kívánatra kivonatokat ingyen szolgáltatnak. Táplálóból a húsnál, s úgy felnőttek mint gyermekeknél 50-szermegetkarítja a gyógyszer árát.

Gyógy. sz. 68.471. Prunetto (Mondovi mellett) 1869 október 26-án.

Uram! Biztosíthatom önt, hogy a mióta a csodateljes **Revalesscière du Barry**-t használtam, az az 2 év óta, aggodalom nehézségeit nem érzem többé, sem 84 éveim súlyát. Lábam ismét egyenesek; szemeim oly jók, hogy nincs szükségem szemüvegre; gyomrom erős, mint 30 éves koromban. Szóval megfiatalodottnak érzem magam; hűszónokok, gyónást hallgatók, betegeteket látogatók, meglehetősen hosszú utakat teszek gyalog, értelmem tisztá, emlékem üde. Kérem önt, tegye e nyilatkozatot közzé, a hol s a mint akarja, önnek köteles szolgálja

Castelli Péter abbé
bach-theol. és prunettói plébános,
mondovi kertület.
Sternier J. L. népiskolai tanító.

1/2 fontos bádóg szelencékben 1 frt 50. 1 1/2 frt 50 kr. 2 1/2 frt 50 kr. 4 1/2 frt 50 kr. 5 1/2 frt 10 frt —.

Revalesscière csokoláde táblákban:

12 csészére 1 frt 50 kr. 24 csé. 2 frt 50 kr. 48 csé. 4 frt 50 kr. **12 csé. 1 frt 50. 24 csé. 2 frt 50 kr. 48 csé. 4 frt 50 kr. 120 csé. 10 frt — kr.**

Kapható Barry du Barry és társa által Bécsben, Wallfischgasse 8. Pesten Törökútnál, **Kolozsvártt Binder K. úr** gyógytárában bel-monostorutca a Redoutte során. Továbbá: **Kronstädter József** urnál kül-monostorutca 134 szám, bel-monostorutca 175 sz. és fűtér 2 szám a zálogintézetnél, és mindenütt postai utánvét mellett.

(51)

Ő felsége Oroszország császára

Következő távirat által rendeltetett meg **HOFF-féle maláta-kivonat**: „Küldjön Ön újolag több száz üveggel Önnek ő felsége a császár által jól fogadott **maláta-kivonat egész-ségsőrből**, a Zarskoje-Sélo császári kéjpalotába.

Ő magassága Oettinger-Wallerstein Lajos herceg,
bajor kir. valós. államtanácsos Münchenben. Az emberiség iránti ép oly szent, mint kellemes kötelességemnek tartom, tehetségem szerint odahatni, hogy Önnek oly kitűnő ható **maláta-kivonata** embertársaimnak lehetőleg hozzáférhetővé váljék.

Ő felsége Görögország királya
parancsot adott nekem, hogy 4 tuczet üveg **maláta-kivonat, maláta-egész-ség-csokoláde és mell-maláta-cukorkák** küldésére fölkérjem, Rodostamos udvari marsal. czime alatt.

Ő magassága Reuss hercegasszony
Ernstbrunnban megrendelt 1870. nov. 23-án egy küldeményt a **legjobb maláta-kivonat-egész-ségsőrből**. (Ő magassága részére a **HOFF-féle gyártmányok** már sok év óta szállítanak a bécsi központi raktárból, Kärntnering 11 sz.)

Ő felsége Dánia királya
megbízott Önnel tudatni, mily örömmel tapasztalta ő felsége Ön sörének segélydús hatását egy magas családja több tagjánál, mint több ismerősénél. Parancsra: **Castenschiöld L., hadsegéd.** (Táviratilag.)

Ő fensége Károly Románia fejedelme
megrendelt 1870 márcziusban 100 üveg **maláta-kivonat** s néhány héttel később a gyárosnak megküldé az udvari szállítói diplomát elismerésül ama jó hírnek, mint az írat magát kifejezi, melyet a **HOFF-féle gyártmányok** szakmájukban szereztek.
Hasonlag nyilatkoztak: ő magassága wahlstadti Blücher hercegnő, Hohenlohe hercegnő, Wrede hercegnő, Schönbürg hercegnő, Ahrenberg hercegnő, mint általában az európai arisztokratia legnagyobb része.

Valódi **HOFF-féle Maláta-készítmények** egyedüli drudója **Kolozsvártt Karvázy Gyula, Fehérvártt Csiki Kristóf, Segesvártt Teutsch J. B. Dézsen Krémer Sámuel, Gyergyó-Szt.-Miklóson Lázár Antal özvegye és fiainál.**

Bécsben, Kärntnering 11.

HOFF JÁNOS központi raktára,

(60)

Uj üzlet-nyitás.

Alólírottak mély tisztelettel bátorkodunk jelenteni, miszerint Kolozsvártt a nagy piacz-soron

(**mészárszék mellett**)

WEISZ és HELLER

fiók-kereskedése czég alatt, egy fűszer-, festék-, norinbergi és rövidáru KERESKEDÉST

nyitottunk, mely feladatuk tűzte ki a t. cz. vásárlók kívánalmainak minden e szakba vágó cikkeknek legjobb minőség és legjutányosabb árban kiszolgáltatása által tökéletesen megfelelni és teljes meglegedésüket kiérdemelni.

Különösen ajánljuk legjobb minőségű tisztított és finomított

lámpa olaj- és petroleumunkat.

Vidéki megrendelések is gyorsan és legpontosabban teljesítetnek. Uj üzletünket a n. érd. közönség pártolásába ajánlván maradtunk mély tisztelettel

WEISZ és HELLER,

nagyvárad kerkeskedők.

(58)

Duha Kristóf

fehénémű gyárában belközéputcza 457. sz., felvállaltatnak mindennemű **fehénéműek** megvarratatása; hol is egy kitűnő szakképzett **bécsi szabász** van alkalmazva; és így a megrendelések gyors és jutányos árban teljesítetnek.

RAKTÁROMban dús választásban kaphatók: **rumburgi-, hollandi-, creász-, bécsi házi vásznak, asztalnéműk, gazdasági ruhaszövetek, több ezer róf (schifon) angol vászon zsebkendő, férfi és női fehénémű legnagyobb választékban, kötő-, varró czérna.** Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

A nagy érdemű t. közönség szives pártfogásába ajánlja magát

DUHA KRISTÓF,

fehénémű gyáros.

(72)

Hirdetmény.

Tordamegye maros bogáti járásába kebelezett **M. Bogát** helység birtokossága, és a község részéről ezennel közhirre tetik, miszerint öszves korcsmárlási joguk, e folyó évi Szentgyörgy napjától számítandó három egymásután következő évekre,

a helyszínén f. é. **mártius hava 15-dikén** tartandó árverezés útján, haszonbérbe fog adatni, figyelmeztetvén az árverezni szándékozókát, hogy magokat 150 forint bántapénzzel lássák el. Az árlejtési feltételek a helység előjáróságánál az árverezés előtt is megtudhatók.

M. Bogát, 20 ik febr. 1871.

M. Bogát birtokosság és község.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel Stein Jánosnál.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală - BCU Cluj

(53)

Megvásárol mindennemű
m. és osztr. állampapírt,
sorsjegyet,
arany, ezüst
pénznemeket,
és leszámítol
(escomptírt)
MINDENFÉLE
nyereményeket.

HUTFLESZ
KÁROLY
Kolozsvárt.

(4-*)

Ajánlja
dúsan ellátott
FÜSZER-TÁRÁT,
gőzliszteit;
valamint
kitűnő minőségű
faggyu gyertya- és
szappan-gyártmányait.

Kolozsvártt Stein J. Pesten Mach és Stein
könyvkereskedésében kapható:

A Tuillériák legujabb titkai.

Regényes korrajz. Irta Chatterton Vilmos. Fordította Szabó Antal.
2 kötet. Ára 1 frt 60 kr.

Egy pápa a XIX-dik századból.

Irta Hortobágyi. Ára 1 frt.

Biztos sikerrel használt házi gyógyszerek.

Kézikönyv minden falusi és városi háztartás, minden családtya s gazdasszony számára, a kik az embereknek valamint a házi- és egyéb hasznat hajtó állatoknál leggyakrabban előforduló betegségeket gyorsan, biztosan s olcsón akarják önmaguk gyógyítani.

A házi és mezőgazdaság terén szerzett újabb gyakorlati tapasztalások s új fölfedezések gyűjteményével. A közjó érdekében öszszeszedte és többek közreműködésével kiadta **GYULAVÁRY**. Ára 1 frt 60 kr.

Magyar szabadság harcz története 1848—49.

Irta **VARGYAS ENDRE.**

4-rét, 468 lap, számos fametszettel. Ára 4 frt.

A királyföldi viszonyok ismertetése.

Irta **JAKAB ELEK.** Ára 1 frt 60 kr.

Történelmi dolgozatok

a magyar és román nemzet viharos korszakából.

Irta **KOÓS FERENCZ**. I. füzet. Ára 1 frt. 30 kr. o. ért.

Magyarország teendői a csalhatatlanság kimondása után.

Irta **BOCSKAY BRUTUS.** Ára 80 kr.

A magyarok őselei, hajdankori nevei és lakhelyei.

Eredeti örmény kútfők után. Irta **Lukácsy Kristóf.**

Nagy 8-rét, (X., 254 és XXIII lap.) Ára 4 frt.

Biztosításügyi évkönyv 1870.

A magyar és osztrák megszűnt, működő és keletkező biztosító társaságok

történeti és statisztikai átnézete. Irta **KÖVÁRI LÁSZLÓ.** Ára 1 frt 50 kr.

Kolozsvár sz. kir. város lakosai és lakásai az 1869—70-ki népszámlálás szerint.

Népszámlálási bizottsági jelentés. Jegyzetekkel kísérté **KÖVÁRI LÁSZLÓ** bizottsági elnök. Ára 40 kr.

Gr. Széchenyi István

„BLICK”-jének magyar fordítása.

Közli **K. PAPP MIKLÓS.**

Három kötet. Ára 3 frt.

Erő és anyag,

tapasztalati természet-bölcsészeti tanulmányok, közérthető modorban. Irta **BÜCHNER LAJOS** Th. a tizedik kiadás után fordította **Láng Lajos.** Ára 2 frt.

Gazdasági zseb-naptár

1871-re.

XI-dik évfolyam.

Szerkesztő-tulajdonos **KODOLÁNYI ANTAL.** Ára 1 frt 80 kr.